CAPELLANIA.

SUMMARIUM.

1 *Quotuplices sint capellaniæ*, ad n. 6.
7 *Quæ sint jura testatoris, seu fundatoris quoad capellaniæ institutionem*, ad n. 9.
10 *An ad cujuscumque capellaniæ titulum quis possit ordinari*, ad num. 12.
13 *Quid juris circa translationem capellaniæ de una in aliam ecclesiam*, ad n. 18.
19 *Quæ capellaniæ possint clerico conferri, quæ vero non*, ad n. 42.
43 *Quæ capellaniæ requirant personalem residentiam, quæ vero non*, ad n. 49.
50 *An capellania possit conferri filiis illegitimis presbyterorum in eadem ecclesia beneficiatorum*.
51 *Subnectuntur additiones ex aliena manu*, ad numer. 59.

1 Capellaniæ sunt in triplici differentia, scilicet *ca-
pellaniæ mercenariæ, capellaniæ collativæ*, & *capella-*
2 *niæ gentilitiæ*, seu jurispatronatus. *Capellaniæ merce-
nariæ* sunt illæ, quæ ita instituuntur, ut non conferan-
tur sacerdoti in titulum, sed eligatur ad implendum
munus impositum à testatore, ita tamen, ut possit ad
nutum hæredis removeri: ut cum *v. gr.* testator relin-
quit laico bona temporalia cum onere faciendi celebra-
ri in tali altari certas missas à sacerdote sibi beneviso;
& hac ratione capellania dicitur *mercenaria*, cum mis-
sæ celebrentur recepta mercede sine titulo, & tunc bo-
na relicta pro hoc onere remanent in sua temporalitate;
nec Episcopus potest in his se intromittere: licèt enim
talia bona sint affecta onere missarum, possidentur ta-
men à laico, & sub ejus sunt regimine, & dispositio-
ne, ut notavit Gamma *decis.* 288. *num.* 4. *in princip.*
3 *arg. text. in l. fin. C. de bon. vacant. lib.* 10. Et tales
capellaniæ dicuntur etiam manuales, & ad nutum re-
vocabiles, quia in alterius manu, & dispositione stat
illas relinquere, vel auferre, & istæ rigorose loquendo
non sunt proprie beneficia ecclesiastica, cum de natu-
ra beneficii ecclesiastici proprie dicti sit, ut institutus
4 perpetuo duret; *cap.* Sanctorum 2. *dist.* 70. Capellaniæ
collativæ sunt illæ, quæ ita sunt institutæ, ut confe-
rantur in titulum, ut cum *v. gr.* testator reliquit bona
temporalia, ut ex eorum redditibus celebrari debeat in
tali altari missa quotidiana, vel certus missarum nu-
merus singulis annis, quam capellaniam debet hæres
cum Episcopi auctoritate erigere, & fundare; quia nul-
lus privatus sine Ordinarii auctoritate potest locum
sacrum, vel rem spiritualem constituere; *arg. cap.* Ad
hoc 4. *de religios. domib.* Si enim Episcopi auctoritas,
& assensus in erectione deficeret, non dicerentur be-
neficia ecclesiastica proprie dicta; *arg. cap.* Nemo 9.
dist. 1. *de consecrat.* Rota *part.* 2. *recent. decis.* 371.
5 *num.* 3. Dicuntur autem collativæ, quia ad Episcopum
pertinet eas conferre, & quamvis nominatio ad easdem
capellanias possit esse à laico, non potest testator appo-
nere conditionem, quod Episcopus se non intromittat
ad conferendum, supposito quod sint institutæ cum
recensitis conditionibus, per textum *cap.* Siquidem 2.
caus. 10. *quæst.* 1.

6 Capellaniæ gentilitiæ, seu jurispatronatus sunt ejus-
dem rationis cum collativis, hoc solum adjecto, ut ad
hæredes, seu electos, seu vocatos à testatore pro tali
jurepatronatus, pertineat jus nominandi ad hujusmodi
capellanias, servatis, quæ in hoc genere, quoad nomi-
nationem, servanda sunt. Licèt enim nominatio fiat à
patrono, institutio tamen, seu collatio ad Episcopum
pertinet. Rota *decis.* 10. *de testam. in antiquis num.* 1.
cap. Ex frequentibus 3. *de institutionibus*, & *cap.* Nul-
7 lus laicorum. Nec Episcopus potest ullimode excludi à
collatione, seu institutione talis capellaniæ gentilitiæ,
seu jurispatronatus, etiamsi fundator in ejus fundatione
asseruerit, quod Episcopus nequeat se ingerere, & si se
ingesserit, institutio capellani nullius sit roboris; talis
enim capellania, hoc non obstante, subsistit: nam quod
de jure non tenet, vinculo pœnæ nequit constringi, *per
textum in l.* Non dubium *in fin. C. de legibus*, & *l.*
Quod de bonis §. 1. *ff. ad leg. Falcid.* Licèt enim tes- 8
tator, seu fundator possit in limine fundationis adjicere
quascumque leges, & conditiones sibi benevisas, etiam
juri communi contrarias, requiritur tamen quod tales le-
ges, & conditiones non sint contra naturam capellaniæ,
& jurispatronatus, & quod sint ab Episcopo concordatæ,
& admissæ: *cap.* Significatum 11. *de præbend. cap.* Præ-
terea 23. *de jurepatron.* & *cap.* Quanto 16. *de censib.*
& *est communis DD. cum* Rota *decis.* 5. *de præbend. in
novis*, & *decis.* 2. *de testam. in antiq.* Unde cum talis 9
conditio à testatore, seu fundatore posita, esset contra
naturam veræ capellaniæ, ex quo requiritur quod ve-
ra capellania conferatur à solis ecclesiæ Prælatis, eo-
rumque officialibus; *cap.* Ex frequentibus 3. *de institu-
tionibus*, *cap.* Si quis deinceps 12. *cap.* Si quis Clericus
16. *cap.* Constitutiones 17. *cap.* Nullus laicorum 18. *cap.*
Per laicos 20. *caus.* 16. *quæst.* 7. Ideo habenda esset pro
non adjecta, Abbas *in cap.* Nobis, *n.* 5. *de jurepatrona-
tus*, Innocentius *in cap.* In Lateranensi, *n.* 5. *de præ-
bend.* Lambertinus *de jurepatron. l.* 1. *prim. part. q.* 9.
prin. n. 68. Sarmiensis *l.* 1. *select. cap.* 11. *n.* 10.

Ad titulum capellaniæ mercenariæ, & amovibilis, 10
nemo potest ordinari, quia capellanus mercenarius, &
amovibilis titulum habere non censetur, *arg. cap.* Cons-
titutus 8. *de filiis presbyterorum*, & Abbas ibi *num.* 5.
Nec habet certos redditus, quibus sustentari valeat, ne
emendicare, aut turpem artem exercere teneatur in mag-
num dedecus ordinis ecclesiastici, potest enim ad nutum
hæredis, vel erogatarii removeri. Ita tenent Majol. *de ir-
regularitate l.* 4. *cap.* 14. *num.* 4. Campanil. *in divers.
Juris Canonici rubric.* 8. *cap.* 4. *num.* 8. *in fin.* Garzias
part. 1. *de benefic. cap.* 2. *num.* 83. & plures alii cum
Barbosa *de offic.* & *potest. Episcop. part.* 2. *alleg.* 19.
num. 15. & *l.* 3. *Juris ecclesiast. univers. cap.* 5. *n.* 19.
Si tamen talis capellania mercenaria, & amovibilis, 11
consentiente patrono & Episcopo, conferatur alicui in ti-
tulum vitalitium, poterit ipse in tali casu habere ea, quæ
ex sacris canonibus, & Pontificum constitutionibus in
hac parte requiruntur, scilicet sufficientes redditus ex
beneficio ecclesiastico, quibus sufficienter sustentari va-
leat, ne teneatur emendicare, aut sordidam artem exer-
cere; cum quoadusque vixerit, habeat redditus illius
capellaniæ, qui sufficientes supponuntur ad congruam
sustentationem: Accedit praxis circa hoc fere commu-
nis. Obtinens autem capellaniam in capella Papæ, licèt 12
sit ad nutum amovibilis, potest ad illius titulum ordi-
nari. Navarr. *cons.* 20. *de tempor. ordinat.* Sayr. *in flo-
ribus dec. sub eodem tit. dec.* 59. Aloys. Ricc. *in praxi
fori ecclesiast. resol.* 334. *in fine*, Molfes. *tract.* 6. *sub
cap.* 1. *n.* 77. Alphons. de Leon. *part.* 1. *quæst.* 3. *n.* 57.
Barbosa *de offic.* & *potest. Episcop. alleg.* 19. *num.* 30.
& *lib.* 3. *Juris ecclesiast. univers. cap.* 5. *num.* 19.

Capellania erecta in una ecclesia non potest sine ne- 13
cessitate transferri de jure communi ad aliam ecclesiam;
etiamsi sit capellania de jurepatronatus. Et ratio est, quia
capellania collativa proculdubio est affixa ecclesiæ: est
enim beneficium ecclesiasticum, quod erigi non potest,
nisi ad altare; *cap.* Nemo 9. *dist.* 1. *de consecr.* & notat
Lotter. *de re benef. lib.* 1. *quæst.* 4. *num.* 55. Duran.
decis. 130. *num.* 4. Eo ipso tamen quod altare erigitur,
remanet affixum ecclesiæ, in qua erigitur; unde Tri-
dentinum *sess.* 25. *de reform. cap.* 5. jubet, quod his
capellaniarum, seu beneficiorum erectionibus non dero-
getur, ibi: "Ratio postulat, ut illis, quæ bene constituta
„sunt, contrariis ordinationibus non detrahatur: quando
„igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, seu
„fundatione, aut aliis constitutionibus, qualitates aliquæ
„requiruntur, seu certa illis onera sunt injuncta: in be-
„neficiorum collatione, seu in quacumque alia dispositio-
„ne eis non derogetur." Missarum enim onera relicta in 14
determinata ecclesia, seu capella, non possunt aliò trans-
ferri absque Sedis Apostolicæ licentia ex Sacr. Congr.
Conc. *in Hispalens.* 30. *Septemb.* 1580. & *Brixien.* 1.
De-

15 *Decemb.* 1685. Immo neque Nunciis Apostolicis potest
concedere indultum, quod missæ celebrandæ in loco à
testatore designato alibi celebrentur. Sac. Congr. Concil.
16 *in Giennen.* 18. *August.* 1703. Aliàs translatio esset nul-
la, quamvis fieret auctoritate executorum testamentario-
rum, qui talem facultatem expressam non haberent. Sac.
Congr. Conc. *in Derthon.* 4. *Jun.* 1701.

17 Videtur tamen esse à S. Sede indulgendum, ut capel-
lania jurispatronatus possit tranferri de loco ad locum,
ut de facto fuit indultum, ut capellania transferretur de
castro, in quo à domino ipsius castri fuerat erecta, ad
aliud castrum de jurisdictione ejusdem familiæ, ex qua
primogenitus fundatoris amiserat jus castri, in quo fun-
data erat, & petierat à Sac. Congreg. Concil. facultatem
eam transferendi ad aliud castrum, in quo jurisdictionem
habeat. Et ratio indulgendi videtur rationabilis, scilicet,
necessitas sacrificii in nova ecclesia, præsertim cum nul-
lum detrimentum cultus divinus patiatur in ecclesia, in
qua fundata est capellania, cum supponatur in dicta ec-
clesia adhuc remànere alios capellanos, uti remanserant
in casu expresso. Tum quia prima ecclesia censetur elec-
ta à fundatore capellaniæ cum respectu ad patronos illius
castri, tamquam proprii, & possessi ab ipsis. Unde trans-
euntibus patronis ad aliud castrum, videtur transferenda
etiam capellania, quia ecclesia censetur electa cum sua
qualitate, seu tamquam patronatus castri, ex eo quod sit
electa cum respectu ad patronos, *juxta illud* 2. *Machab.
cap.* 5. *num.* 19. *Non propter locum gentem, sed propter
gentem locum elegit Deus.* Ex hoc autem fit, quod
dum patroni se transferunt ad alium locum, transferatur
cum ipsis capellania patronatus, quia prior desinit esse
locus patronalis, atque adeo non amplius est ille, quem
contemplatus est fundator, quia eum contemplatus est
tamquam patronalem, & respectu ad patronos, & novus
locus incipit esse ille, quem est contemplatus, quia fit
patronalis, & fit talium patronorum, quales in fundatione
fundator fuit contemplatus; & id à fortiori procedit, quia
cum patroni soleant percipere emolumentum ad hanc ce-
lebrationem missarum, oritur præsumptio, quod fundator
voluerit hoc pacto ipsis providere ex parte non solum eo-
rum commodo, sed etiam præsenti necessitati, qua nunc
tenentur ob inopiam missarum in novo castro. Quilibet
enim præsumitur operari éo modo, qui sibi utilis est *l.* 1.
18 & 2. *ff. de solution.* Unde censendum est, fundatorem ne-
dum respexisse ad fructum sacrificii, sed etiam ad suble-
vandam indulgentiam hæredum patronorum, cum in hoc
potuerit exercere actum pietatis, & ordinare suam dis-
positionem ad duplicem finem, & ex utroque percipere
utilitatem; & propterea videtur ex gratia à S. Sede esse in-
dulgendum, ut revera censuit S. Cong. Conc. *in Viterbien.*
25. *Jan.* 1663. Hactenus Pignatell. *tom.* 4. *cons.* 12. *n.* 2. & 3.

19 Capellaniam obtinens non tenetur sacros ordines sus-
cipere, sed missarum oneri potest per alium satisfacere,
nisi in fundatione cautum sit, ut per se ipsum celebret.
20 Sac. Congr. Conc. *in Mediolanen.* 6. *Jul.* 1681. Capel-
lania, in cujus erectione fundator sic disposuit: *Insti-
tuatur capellanus, qui missas celebret*, non est sacerdo-
talis, & conferri potest clerico quatuordecim annorum:
Sac. Congr. Conc. 15. *Jul.* 1589. & sepe alibi, & sig-
nanter *in Milevitana*, ut testatur Fagnan. *in cap.* Ut
Abbates 1. *de ætat.* & *qualit.* & *ordine præficiendorum
num.* 70. Et ratio est quia per illum modum loquendi sig-
nificare voluit testator potius onus capellano impositum
missas celebrandi, quàm factum ipsum celebrationis mis-
sarum. Non enim tale onus imponitur ei personaliter ad-
implendum, sed potest adimplere vel per se, vel per
alium. Capellania, in cujus erectione fundator sic dispo-
21 suit: *Eligatur capellanus, vel sacerdos*, non est sacerdo-
talis, & potest etiam conferri simplici clerico annorum
quatuordecim; Et ratio est, quia in disjunctivis sufficit
quod proposito in una parte vericificetur. *Gloss. in cap.*
Ex parte *v. perpetuo, de rescriptis.* Rota Rom. *dec.* 7. *de
rescriptis in novissimis.* Si enim debuisset esse sacerdos,
superflue fuisset apposita illa particula *cappellanus*, cum
satis fuisset dicere, quod eligendus deberet esse sacerdos,
nam eo ipso quod sacerdos fuisset electus, immediate
esset capellanus, & juxta hunc sensum processit Rota *in
Lucana capellaniæ* 18. *Dec.* 1593. *coram Card. Gyptio*,
quam ad integrum refert Garzìas *part.* 7. *de benefic. c.* 1.
n. 70. Capellania hac conditione erecta: *Ut eligi debeat
unus Præbendarius, qui singulo quoque die teneatur mis-
sam celebrare*, & *divinis officiis interesse*, non est sacer-
dotalis, & capellanus potest per alium missas celebrari 22
facere. Sic decisum fuisse à Sac. Cong. Conc. *in Placen-
tina* refert Fagn. *l. c. n.* 67. Capellania hac lege fundata,
ut capellanus per seipsum missas celebrare teneatur, con-
ferri potest simplici clerico, in ea tamen ætate, ut infra 23
annum possit in sacerdotem ordinari, nisi alia essent
verba in fundatione posita, quæ requirerent obtinentem
tempore collationis esse actu presbyterum. Sic expresse
decisum à Sac. Cong. Conc. refert Fagn. *in c.* Ut Abba-
tes *n.* 52. & *in c.* Conquerente 6. *de Clericis non residen-
tibus n.* 29, Et ratio est, quia in beneficiis sacerdotalibus
sufficit habilitas proxima ad sacerdotium, per textum *in
c.* Si 15. *de institutionibus in* 6. *cum ibi notatis*, & Conc.
Trid. *sess.* 24. *c.* 12. *de reform.* Abb. & Dec. post Inno-
cent. *in c.* Cum in cunctis §. Inferiora, *de Electione*, Ro-
lan. *cons.* 42. *n.* 59. *lib.* 1. ubi testatur de communi, &
in terminis capellaniæ sacerdotalis de recepta opinione
testatur Navarr. *consil.* 7. *in fine de præbend.* Marchin.
tr. 3. *de sacrific. missæ part.* 2. *cap.* 29. *num.* 10.

Capellania, in cujus erectione habentur similia verba: 24
"Legavit dictæ ecclesiæ collegiatæ duplas octoginta pro
„constituenda, & erigenda una præbenda sacerdotali in
„dicta ecclesia, cum onere ut præbendarius nominan-
„dus, & eligendus ad dictam præbendam, teneatur sin-
„gula hebdomada celebrare missas duas in dicta eccle-
„sia," non requirit præsentandum esse actu sacerdotem,
sed sufficit, quod sit talis ætatis, ut infra annum promo-
veri possit ad sacerdotium. Sac. Cong. Conc. 5. *Januar.*
1604. apud Fagn. *loc. cit. num.* 52. Capellania, in cujus 25
fundatione habentur consimilia verba: "Quilibet sacer-
„dos, qui pro tempore fuerit, continuam residentiam per-
„sonalem in dicta ecclesia facere teneatur, & singulis
„diebus quibus facultas, & commoditas sibi aderit, in
„dicta ecclesia teneatur missam devotione debita cele-
„brare," non requirit, quod præsentandus sit actu sa-
cerdos, sed sufficit quod infra annum possit ad sacerdo-
tium promoveri. Sic. Sac. Congr. Conc. 13. *Jun.* 1608.
apud Fagnanum *loc. cit. num.* 52. Sic capellania erecta 26
hac lege: "Usufructuarii teneantur manutenere unum
„capellanum, seu presbyterum, qui omni die celebret
„& celebrare debeat missam unam in ecclesia per ipsum
„testatorem fundata &c. & post eorum obitum per N. &
„N. quos elegit in patronos dictæ ecclesiæ manuteneri
„debeant duo capellani, qui omni die residentiam faciant
„in ecclesia, & qui celebrent & celebrare debeant mis-
„sam in eadem," est quidem capellania sacerdotalis, sed
satis est, ut ad eam præsentetur Clericus in ea ætate cons-
titutus, ut infra annum possit ad sacerdotium promoveri.
Eadem Sac. Cong. Conc. 22. *Februar.* 1614. apud Fag- 27
nan. *loc. cit. num.* 53. Capellaniæ in cathedrali, quarum
capellani à capitulo electi *tenentur missas conventuales
canere*, & *divinis interesse*, sunt sacerdotales aptitudi-
ne. Sic à Sacra Congregatione Concil. *decissum fuisse*
refert Fagnan. *loc. cit. num.* 53. Capellania in cathedrali 28
ecclesia sic fundata: *Ut capellanus debeat celebrare diu,
noctuque divinum officium*, non requirit ut capellanus
debeat esse presbyter. *Sic decrevisse* Sac. Cong. Conc.
in Pistoriensi, & *Abulensi* refert Fagnan. *loc. cit. nu-
mer.* 72. Et ratio est, quia verbum, *celebret divinum of-
ficium*, non refertur ad celebrationem missæ, ut colligi-
tur *ex Clementin.* 1. §. Ne igitur, *de celebrat. missarum*,
ubi Zabar. *n.* 2. Capellania, in cujus erectione sic sta- 29
tuitur: *Eligatur sacerdos, qui celebret*, non requirit, ut
præsentandus sit actu sacerdos, sed sufficit ut infra an-
num possit ad sacerdotium promoveri. Sic Gratianus *dis-
ceptat, forens. cap.* 133. *num.* 1. ubi adducit plures Ro-
tæ Romanæ decisiones: & videntur facere etiam deciso-
nes Sacr. Congr. Conc. adductæ supra *num.* 21. 22. 23.
24. 25. 26. Annexio enim sacerdotii ad capellaniam, seu
beneficium, intelligitur ibi facta per modum aptitudinis.*
Immo juxta illustrissimi, Reverendiss. D.D. Josephi Ma-
riæ Maraviglia *Legem* 218. *Prudentiæ Episcopalis*, ne-
que

BIBLIOTECA CENTRAL U.A.N.L.

que necesse est, ut simplex clericus ad hanc capellaniam
sic erectam, & fundatam præsentatus, & institutus ad
sacerdotium unquam promoveatur. Non enim per illam
clausulam designatur qualitas pro idoneitate eligendi, sed
qualitas muneris exercendi, quod cum per alium impleri
possit, non est intelligenda tamquam qualitas propria
personæ electæ, sed tamquam qualitas requisita ad satis-
faciendum oneri, cui satis est quod per alium satisfiat.
30 Sic ille. Vide etiam infra *n.* 49. * Capellania, in cujus
fundatione sic disponitur: *Eligatur capellanus, qui actu
sit sacerdos, vel non conferatur, nisi presbytero,* requirit
necessario, quod præstandus sit actualiter sacerdos. Sic
communiter Doctores cum Gratiano *discept. forens. c.* 133.
n. 2. Et ratio est clara, quia in hujusmodi dispositioni-
bus habetur expressa mens testatoris exigentis qualita-
tem sacerdotii actualis, à qua non potest recedi, neque
ab ordinario etiam de consensu patronorum, ut censuit
Sac. Cong. Conc. teste Fagnano *in cap.* Conquerente 6.
de Clericis non residentibus n. 24. & dixit Rota *in Ale-
xandrina Decanatus coram Orano* 12. *Junii* 1598.
31 Ad dignoscendum autem, an ad capellaniam sit præ-
sentandus capellanus, qui actu sit sacerdos, vel solum ap-
titudine, sequenda est theorica, quam tenuit Rota Roma-
na in plurimis consimilibus casibus, & signanter *in Par-
men. Prioratus* 8. *Jun.* 1578. *coram Blanchetto: in Fir-
mana beneficiorum* 26. *Novemb.* 1582. *coram Orano &
29. Aprilis* 1583. *coram Blanchetto; in Valentina Juris-
patronatus* 20. *Mart.* 1589. *coram Orano; in Alexandri-
na Decanatus* 12. *Junii &* 14. *Decemb.* 1589. *coram Ora-
no; in Romana Capellaniæ* 19. *Martii* 1599. *coram Card.
Pamphilio, in Gerund. Beneficii* 22. *Martii, coram Justo;
in Tarvisina Jurispatronatus* 27. *Junii* 1607. *coram Mer-
comontio; & in Recanatensi Beneficii* 14. *Junii* 1608.
coram Card. Lancellotto, quæ habetur impressa *part.* 2.
recent. dec. 216. *n.* 2. quam theoricam sæpius probavit
Sac. Congr. Conc. ut refert, & tenet Fagnan. *in c.* Ut
32 Abbates 1. *de ætate, & qualitate n.* 54. Et theorica est,
ut sequitur. Aut verba fundationis, seu institutionis be-
neficii respiciunt ex necessitate ipsum actum præsenta-
tionis, institutionis vel collationis; aut non respiciunt
actum, sed potius illius prosecutionem. In primo casu
requiritur sacerdotium in ipso actu, ut v. g. si fundator
33 dixerit: *Volo, ut præsentetur, vel instituatur, aut eliga-
tur sacerdos, vel ut capellania conferatur sacerdoti, seu
constituto in ordine sacerdotali*; quia qualitas adjuncta
verbo, intelligitur secundum tempus verbi: *l.* In delic-
tis §. In extraneo, *ff. de noxal. action. l.* Si Titius, *ubi
Bart. ff. de testament. milit.* id est, in ipso actus initio, ut
declarat Card. *in c.* Perpendimus, *sub n.* 7. *vers.* Sed
redeundo ad contrarium, *de sentent. excomm.* Gomez
dec. 72. *in princip. lib.* 1. & in proposito præter Ro-
tam, tenent Abbas *in c.* Cum in cunctis §. Inferiora *n.* 10.
vers. Secundo casu, *de election. & de eum num.* 21. *ad fi-
nem, & n.* 22. *in eodem cap.* Cum in cunctis, *de election.*
idem Abbas *in Clement.* Ut hi *sub n.* 18. *vers.* Item po-
ne exemplum, *de ætat. & qualitat.* & ibi etiam Card. *in*
§. Illa vero *n.* 4. & Vital. *num.* 16. & Impl. *col.* 1. *Pa-
ris. cons.* 50. *num.* 12. *& seq. l.* 4. Rebuff. *in praxi be-
nefic. tit. requisita ad collationem num.* 33. *& in repet.
cap.* Extirpandæ, §. Qui vero in 2. *notabili, de præbend.*
Lambertin. *de Jurepatr. part.* 1. *lib.* 2. *quæst.* 7. *art.* 29.
Ferret. *cons.* 211. *num.* 8. *&* 9. Ripa *in l.* Ex facto *nu-
mer.* 31. *ff. de vulgar.* Fagnan. *in cit. cap.* Ut Abbates
num. 56. & ita Sac. Congr. Conc. 8. *Maji* 1677. apud
Monac. *tom.* 2. *tit.* 15. *form.* 1. *num.* 18.
34 Et idem est, si fundator capellaniæ dixerit: *Volo, ut
præsentetur præsbyter capellanus, qui missam celebret,*
in quo casu proprie loquitur *Decisio Rotæ in Romana
Capellaniæ* 19. *Mart.* 1596. *coram Card. Pamphilio*, &
censuit Sac. Congr. Conc. *in una Materanensi* 8. *Ja-
nuar.* 1618. in qua fuit decisum: "Sacerdotium actu re-
"quiri stante dispositione testatoris in fundatione dua-
"rum capellanarium, ut per beneficiatos provideantur cle-
"rici sacerdotes, qui teneantur, & debeant missas cele-
"brare, & arbitrio capituli deservire, vel ipsis impedi-
"tis per alios substituendos à capellanis eisdem, & à
"capitulo approbandos." Et hoc vult firmiter esse te-
nendum Fagnan. *in cit. c.* Ut Abbates *n.* 56. quidquid
contra scripserint nonnulli, quos citat Nicol. Garzias *in
tract. de beneficiis part.* 7. *c.* 1. *n.* 62. *vers.* & quamvis::
Zerola, & alii. Nec requiritur adjectio illius dictionis, 35
actu seu *actualiter*, id est, præsentetur, seu instituatur
actu presbyterali, ut censet Gonz. *ad Regul.* 8. *Cancell.
Gloss.* 5. *à num.* 104. sed satis est, ut testator in funda-
tione disposuerit: *Ut præsentetur, seu instituatur sacer-
dos, qui missam celebret*, juxta conclusionem Rotæ, &
communem per rationem jam adductam *num.* 33. quod
qualitas adjuncta verbo intelligitur secundum tempus
verbi; *l.* In delictis §. In extraneo, *ff. de noxal. action.*
(Ad rem *tit.* 8. *part.* 4. videatur *lex* 27. *tit.* 6. 3. ibi:
mas desque:: *tit.* 16. *part.* 1.) Fagnan. *loc. cit.* Immo 36
Barbosa *de offic. & potest. Episcop. part.* 2. *allegat.* 24.
num. 37. vult, quod ad capellaniam his verbis institu-
tam; *Ut præsentetur, aut nominetur presbyter, sive sacer-
dos*, requiratur *actu* sacerdotium, quamvis non alia ades-
sent, quæ apponi plerumque solent, nempe, *qui celebret
missas*, aut his similia, quia his adjunctis certior apparet
resolutio; tunc enim capellanus debet esse actu sacerdos
tempore provisionis, & impetrationis. Ita Mendos. *in tr.
analium casuum num.* 8. *decis. in cap.* Cum in cunctis
§. Inferiora *num.* 22. *de judic. & cons.* 129. *incip.* Pro
tenui *num.* 5. Rebuff. *in repet. cap.* Extirpandæ §. Qui
vero *notabil. de præbend.* Spin. *de testam. gloss.* 4. *nu-
mer.* 67. Perez *lib.* 1. *vers.* Notabile est etiam dubium,
tit. 6. *lib.* 1. *ordin.* Guttierez *consil.* 1. *num.* 11. *& con-
sil.* 2. *per totum*, Nicol. Garzias *de benefic. part.* 7. *c.* 5.
à num. 58. Moneta *de commutat. ultim. voluntat. cap.* 10.
quæst. 4. *num.* 138. *&* 145. Campanil. *in divers. Ju-
ris canon. rubric.* 7. *cap.* 6. *num.* 10. Castropalao *in ope-
re mor. tit.* 2. *tract.* 13. *disput.* 1. *punct.* 6. *num.* 12.
Gratian. *discept. forens. cap.* 133. *num.* 5. & Rota Ro-
mana *in una Parmensi Jurispatronatus* 26. *Novemb.* 1582.
coram Card. Blanchetto.
In secundo autem casu, id est, cum verba fundationis 37
capellaniæ non respiciunt actum præsentationis, vel col-
lationis, sed potius illius prosecutionem, ut dictum est
num. 33. tunc non requiritur in præsentando sacerdo-
tium actu, sed sufficit, ut sit in ea ætate, ut infra an-
num possit ad sacerdotium promoveri, juxta theoricam
Abbatis *in capit.* Cum in cunctis §. Inferiora *numer.* 10.
de elect. & Rotæ supra allegat. à Doctoribus communi-
ter receptam. Ex exemplum v. g. est, si in fundatione
consimilis dispositio habetur: *Capellanus debeat esse* 38
presbyter; vel *præsentetur clericus, qui per seipium te-
neatur capellaniæ in divinis inservire, & missas cele-
brare*; vel *præsentetur, qui celebrare teneatur & hujus-
modi*; nam licèt in his casibus Andreas Siculus *in cons.* 33.
Scripsit Psalmista, l. 2. & post eum Lambertin. *de Ju-* 39
repatronat. l. 2. *part.* 1. *quæst.* 7. *art.* 27. & alii sense-
rint, requiri sacerdotium actu; Veritas tamen est in op-
positum, ut absolute dicit Fagnan. *in cit. cap.* Ut Abb.
num. 58. quia hujusmodi verba respiciunt prosecutionem
ipsius præsentationis, & tempus post institutionem, &
ideo sufficit, ut præsentatus sit sacerdos habitu, seu ap-
titudine, licèt non actu; *arg. cap.* Si quis 2. *de institu-
tionibus in* 6. & in hoc casu loquitur Rota in Roma-
na *Capellaniæ de Capisucchis, die* 10. *Novemb.* 1573. *co-
ram Cotta*, quæ refertur *in dict. Romana capellaniæ* 19.
Martii 1596. *coram Card. Pamphil.* Et sic etiam in his, 40
& consimilibus terminis sæpius respondit Sac. Con-
greg. Conc. & signanter *in Tiburtina*, in qua testator
mandabat, quod in capella erecta per eum *missæ cele-
brari deberent ab uno sacerdote de familia; eoque non
existente, celebrari deberent à sacerdote deputando*;
Sac. Congr. Conc. *sub die* 9. *Decembr.* 1690. declara-
vit, *capellaniam esse clericalem. In Justinopolitana*, in
qua erecta erat capellania cum hac lege; *quod missa
quotidiana in puncto meridiei, constituto sacerdote, aut
canonico bonæ vitæ celebrari committatur*, & quærebatur,
an esset sacerdotalis? *Sub die* 23. *Novemb.* 1697. Eadem
Congreg. *respondit negative. In Tusculana*, in qua tes-
tator mandaverat erigi in cathedrali beneficium cum one-
re inserviendi choro, & celebrandi unam missam *de Re-
quiem* pro qualibet hebdomada; & quia præsentatus or-
di-

BIBLIOTECA CENTRAL
UANL

dines sacros infra annum non susceperat juxta consuetu-
dines illius cathedralis, quibus reddebatur obnoxius; ea-
dem Sacr. Congreg. *die* 4. *Septembris* 1700. *declaravit*:
"Beneficium esse sacerdotale habitu, & non actu tem-
"pore præsentationis, ita tamen ut infra annum debe-
41 "ret promoveri." Et sic pluries declaraverat pro variis
capellaniis erectis in consimilibus terminis, ut potest vi-
deri supra *num.* 22. 23. 24. 25. 26. *&* 27. semper inter-
pretando, & statuendo, quod similes capellaniæ sint qui-
dem sacerdotales habitu; sed tamen satis sit, ut ad eas
præsententur, seu instituantur clerici in ea ætate, ut in-
42 fra annum possint ad sacerdotium promoveri. Regulare
enim est in beneficiis sacerdotalibus sufficere solam habi-
litatem ad sacerdotium; *cap.* Si is 2. *de institutionibus
in* 6. ibi: "Si is, ad quem Rectoris præsentatio in aliqua
"parochiali ecclesia noscitur pertinere, quempiam non
"constitutum in sacris præsentet ad eam, ipsum (dummo-
"do aliàs sit idoneus, & infra tempus à jure statutum, ad
"ordines, quos ipsius ecclesiæ cura requirit, valeat pro-
"moveri) decernimus admittendum; *& ibi sic clarissi-
"me adnotatur*: Vacante aliqua ecclesia parochiali, pa-
"tronus illius ecclesiæ præsentavit Titium clericum in
"minoribus ordinibus diœcesano, qui clericus erat aliàs
"idoneus, utrum propter istum defectum, qui non est
"promotus ad sacerdotium, sit repellendus à beneficio?"
Respondet: "Quod propter defectum sacri ordinis non
"est à beneficio repellendus, dummodo aliàs fuerit ido-
"neus, & possit promoveri ad sacros ordines infra an-
"num." *Et cap.* Si pro clericis 8. *de præbend. in* 6. ubi
Gemin. & Franc. & Innocent. Abb. & Dec. *in cap.* Cum
in cunctis, *de elect. in* §. Infer. Roman. *cons.* 325. *n.* 1.
Dec. *cons.* 122. *sub num.* 2. Rolan. *cons.* 47. *num.* 59.
leg. 1. & Fagnan. *in dict. cap.* Ut Abbates *num.* 59.
43 Capellania fundata cum onere interessendi divinis of-
ficiis in cathedrali, vel collegiata, requirit personale ser-
vitium, quod non potest adimpleri per substitutum; *ad
cap. unic. de Clericis non residentib. in* 6. *& cap.* 12.
sess. 24. *Concil. Trident.* ibi: *Omnes vero divina per se,
non per substitutum compellantur obire officia*, juncta
decisione Sacr. Congreg. Concil. qua, ut refert Fagnan.
in dict. cap. Ut Abbates *num.* 92. declaratum fuit *dict.
cap.* 12. *vers.* Præterea, comprehendere etiam mansiona-
rios, & alia beneficia, quæ sunt perpetua, & habent an-
44 nexum servitium in choro. Si vero capellania fundata sit
in ecclesia non cathedrali, vel collegiata, sed in alia ec-
clesia non habente servitium chori; hoc casu quamvis in
fundatione capellæ cautum sit, ut capellanus debeat mis-
sas celebrare, & divinis inservire, seu interesse, tamen
non tenebitur ordinem sacerdotalem suscipere, nec mis-
sas, aut divina officia celebrare per seipsum, sed satis
erit, ut hæc munia per alium adimpleat. Sic decisum
fuisse à Sacr. Congreg. Concil. *in una Placentina*, ut re-
fert Fagnan. *in dict. cap.* Ut Abbates *num.* 67. *&* 88. &
tenuit Rota *in Romana capellaniæ* 19. *Martii* 1596. *co-
45 ram Cardin. Pamphil.* Capellaniæ cathedralis ecclesiæ,
quarum redditus in distributionibus quotidianis consis-
tunt, personalem residentiam requirunt. Sacr. Congreg.
46 Concil. *die* 9. *Novemb.* 1619. Capellania sic instituta, *ut
capellanus quotidie missam celebret, & si negligens
fuerit, certam pœnam incurrat*, non requirit persona-
lem residentiam. Sic fuisse à Sac. Congreg. decisum re-
47 fert Fagnan. *in dict. cap.* Ut Abbates *num.* 68. Item per-
sonalem residentiam non requirit capellania, in cujus
erectione dispositum est: *Ut domus ædificetur capella-
no, in qua habitet, & divinis inserviat, & nisi habe-
bit, & inserviat, possit amoveri. & de alio provideri.*
Sic decrevit Sacr. Congreg. Concil. *in una Casalen.* teste
48 Fagnano *loc. cit. num.* 69. Capellaniæ, quibus incum-
bit onus celebrandi missas, & choro inserviendi, non
sunt compatibiles cum canonicatibus, & parochialibus,
quamvis per earum constitutiones liceat servire per sub-
stitutum; Sacr. Congreg. Concil. 9. *Novembris* 1619.
49 Capellania sic fundata, *ut eligatur idoneus capellanus
sacerdos, qui missam celebret*; est sacerdotalis, sed ca-
pellanus non tenetur inservire per se ipsum, & potest ce-
lebrare per alium. Sacr. Congreg. Concil. 17. *Novembr.*
50 1605. *&* 3. *Aprilis* 1610. Capellania non potest conferri
filiis illegitimis presbyterorum in ecclesiis, in quibus eo-
rum patres fuerunt beneficiati. Sic expresse *Concil. Trid.
sess.* 25. *de reformat. cap.* 15. ibi: "Ut paternæ incon-
"tinentiæ memoria à locis Deo consecratis, quos maxime
"puritas, sanctitasque decet, longissime arceatur, non
"liceat filiis clericorum, qui non ex legitimo nati sunt
"matrimonio, in ecclesiis, ubi eorum patres beneficium
"aliquod ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quod-
"cumque etiam dissimile beneficium obtinere, nec in
"dictis ecclesiis quoquomodo ministrare, nec pensiones
"super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum ob-
"tinent, vel aliàs obtinuerunt, habere."
☞ De capellanis duo potissimum quæri solent. Pri- 51
mum est, utrum capellania sit ecclesiastica, an laicalis.
Alterum est, an capellania sit sacerdotalis, nec ne. Ad
primum quod attinet, nisi constet de erectione capella-
niæ auctoritate Ordinarii, vel vere, vel saltem præsump-
tive, capellania non ecclesiastica, sed laicalis dicenda
est, & quidem etiamsi concurrant cetera naturæ eccle-
siasticæ capellaniæ convenientia, ut *ex text. in cap.* Ad
hæc, *de religios. domib.* firmavit Rota *in Pampilon. ca-
pellaniæ impress. apud Piton. de controv. Patron. alle-
gat.* 33. *in nullius, seu Orbellaten. capellan.* 3. *Fe-
bruarii* 1741. *fer. per tot. cor. R. P. D. Canilliac. in
Tarraconen. capellaniæ* 11. *Martii* 1748. §. 8. *cor. Illus-
triss. Cortada.*
Hæres, vel executor testamentarius, ut dictum est *in* 52
add. ad verb. Beneficium *art.* 2. *num.* 4. *& sequent.* in
erectione capellaniæ auctoritatem Ordinarii haud potest
adhibere, eamque efficere ecclesiasticam, si ipsa à de-
functo sit in actu inter vivos erecta; potest vero, si de-
functus ejus erectionem demandavit in ultima voluntate,
dummodo ipse defunctus, nec expresse, nec tacite alie-
nus fuerit ab ecclesiastica qualitate capellaniæ.
Hic non inutilis est inspectio, quando defunctus alie- 53
nus dici nequeat, & quando dici queat alienus à qualita-
te ecclesiastica capellaniæ. Si defunctus fuerit persona
ecclesiastica, erectionem capellaniæ demandaverit in cer-
ta, ac determinata ecclesia, dotem ei constituerit, ipsam
capellaniam nominaverit beneficium, & futuros capella-
nos Rectores, dici nequit alienus ab ecclesiastica capella-
niæ qualitate. Plene Rot. *in Anconitana beneficii* 21. *Mar-
tii* 1746. *per tot. cor. bon. mem. Vais*, ubi ita fuit defini-
tum non obstante, quod à defuncto tributa fuerit primo
capellano facultas capiendi propria auctoritate possessio-
nem bonorum cum clausulis constituti & precarii, eo
quia fuit creditum, dictam facultatem referendam esse
ad tempus non adhuc sequutæ erectionis.
Quod si defunctus excluserit Ordinarium ab institu- 54
tione capellanorum pro tempore, alienus omnino dici de-
bet à qualitate ecclesiastica capellaniæ; Pitton. *de contro-
vers. patr. allegat.* 34. *num.* 20. Amostaz. *de causis piis
lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 4. optim. Rot. *cor. Seraphin. de-
cis.* 611. *num.* 4. *cor. Lancett. decis.* 1030. *num.* 13. *&
seq. in Tarracon. capellaniæ* 11. *Martii* 1748. §. 9. *cor.
Illustriss. Cortada.* Idem asserendum est, si bona non ca-
pellaniæ, sed capellanis reliquerit; Piton. *de controv. pa-
tron. allegat.* 49. *num.* 9. *&* 11. & rursus *allegat.* 87. *nu-
mer.* 3. Lar. *de annivers. & capellan. lib.* 1. *cap.* 8. *nu-
mer.* 26. Rota *cor. Cocc. de decis.* 2244. *num.* 4. & *cor.
Pamphil. decis.* 87. *num.* 5. tum si reliquit capellaniæ,
sed expresso titulo stipendii, & salarii capellani, Lotter.
de re benefic. lib. 1. *quæst.* 31. *num.* 60. *& sequent.* Bor-
don. *de legat. missar. cap.* 6. *num.* 32. *& seq.* Rot. *in ci-
vitatis Castelli capellaniæ* 29. *Apr.* 1744. §. 10. *cor. bon.
mem. Vicecom. in Anagnina capellaniæ* 16. *Junii* 1749.
§. 3. & in confirmatoria 30. *Junii* 1750. §. 4. *cor. Emi-
nentiss. Matth.*
In universum si defunctus disponendo de capellania 55
aliquid demandavit, quod convenit ecclesiasticæ capella-
niæ; alienus dici nequit à qualitate ecclesiastica capella-
niæ, contra vero si quid voluit capellaniæ ecclesiasticæ
repugnans, ab ecclesiastica qualitate capellaniæ dicen-
dus est alienus. Intellige tamen, si agatur de persona,
quæ intelligat, quid sit capellania ecclesiastica, quidque
sit capellania laicalis: nam si res sit de rustico, de mu-
liere, vel de aliis id genus, nec tute procedi potest cum
dic-

dicta distinctione; Rota *in Prenest. Legati pii* 21. *Aprilis* 1749. §. 8. *cor. bon. memor. Lana.*

56 Capellania (ut ad alterum transeamus) dicitur sacerdotalis, ubi Rectori impositum est onus celebrandi per seipsum, vel expresse, vel saltem virtualiter. Quando autem virtualiter injunctum Rectori dici queat onus celebrandi per seipsum, adit Rota *in Derthus. benefic* 3. *Jun.* 1742. *cor. Illustr. Mol.* ubi declarantur *decisiones, quæ videntur contrariæ.* Quod si nomen presbyteri, seu sacerdotis referatur ad exercitium, beneficium est sacerdotale habitu: sin autem referatur ad ipsum initium electionis, seu præsentationis, beneficium est sacerdotale actu; Rot. *in maj. benef.* 27. *Apr.* 1742. *cor. clar. mem. Calcagn.*

57 Ceterum si nec expresse, nec virtualiter fuerit capellano onus injunctum celebrandi per seipsum, capellania dici nequit sacerdotalis, tametsi dictum sit, quod capellanus sit presbyter, & quidem idoneus, & sufficiens ad celebrationem missæ, & divini officii; Rot. *in Imol. Ben. super inst.* 13. *Jan.* 1744. *cor. Illustr. Molin.* Num idem obtineat, si dictum sit, quod capellanus sit sacerdos? Vide Rot. *in maj. colleg.* 26. *Apr.* 1743. *cor. Illust. Thunn.*

58 Quod ait Auctor *num.* 11. capellaniam scilicet laicalem, adeoque amovibilem de consensu patroni, tenere posse vicem tituli in promotionibus ad ordines sacros, intellige, si agatur de jurepatronatus hæreditario; ita ut successor uti obstrictus servare factum defuncti nequat amovere capellanum; non item si res sit de jurepatronatus gentilitio, aut mixto, sic ut successor tamquam vocatus ex propria persona possit capellanum amovere; Amostaz. *de causis piis lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 42.

59 Pariter quod inquit Auctor *num.* 43. capellaniam, videlicet fundatam cum onere celebrandi divina officia in cathedrali, vel collegiata ecclesia, requirere personale servitium, quod non potest adimpleri per substitutum, intellige, si obtinens illam capellaniam recenseatur inter mansionarios illius ecclesiæ; quia si non sit de mansionariis, non est obligatus ad personale servitium, potestque per alium inservire. Rota *in Vicent. benefic.* 5. *Julii* 1751. §. 11. *& plur. seq. cor. Illustriss. Cortada.*

CAPELLANUS IN COMMUNI.

1 Capellanus tenetur per se ipsum missas celebrare, si id verbis expressis, aut æquipollentibus cautum fuerit in fundatione capellaniæ; quod enim in ipsa erectione capellaniæ constitutum, & dispositum est, id omnino est observandum, ut expresse statuitur à Concil. Trident. *sess.* 25. *de reform. cap.* 5. Nec requiritur, ut in erectione statutum sit, ut capellanus celebret per seipsum; sed satis est, ut id verbis æquipollentibus sit ordinatum; *arg. cap.* In his 15. *de verb. signific. leg. final. ff. de donat. quæ sub modo, leg.* Quid tamen §. 1. *ff. de arbitr.* & sic fuisse à Sacr. Congr. Concil. decisum refert Fagnan. *loc. cit. num.* 76. *&* 77. (*Conducit lex* 5. *tit.* 4. *p.* 5. *tit.* 9.
2 *part.* 6.) Immo capellani tenentur missas celebrare per seipsos, si adsit præceptum testatoris, seu fundatoris ita conceptum: "E se alle volte non potessero, faccia»no celebrare per altri: "ut respondit Sacr. Congreg. Concil. 18. *Decembr.* 1688. Sic etiam si onus missarum reperiatur injunctum capellano hac lege: "Che debba »celebrar la messa, è se alcuna volta non potesse, faccia »celebrar per altro quotidianamente *Vel.* Che il capel»lando pro tempore, in tempo della raccolta abbia va»canza di due mesi all' anno, è con piu. Che potrà »prender tutti, ò pochi giorni alla settimana, è ciò etiam »in caso di malattia, possa farle dire da altri." *Vel.* Et in casu infirmitatis, vel absentiæ possit capellanus alium
3 substituere: dicitur onus injunctum personale, ita ut per seipsum teneatur celebrare, quia onus dirigatur in personam capellani, cujus industria videtur electa, & importat satisfactionem personalem, prout in præfactis casibus respondit Sacr. Congreg. Concil. *in Romana* 14. *Aprilis* 1685. *lib. decret.* 33. *fol.* 69. *&* 18. *Decembris* 1688. *in Florentina* 13. *Novembris* 1688. *& in civitatis plebis* 15. *Decembris* 1708. Secus si testator diceret: "Qual messa vuole, che sia celebrata dal Ret- 4
»tore, che sarà nominato." Nam tunc poterit missa celebrari, & onus adimpleri per alium; eadem Sacr. Congr. Conc. 15. *Januarii* 1669. *lib.* 27. *decret. fol.* 281. Sicuti si ita mandaret; *Hæres teneatur eligere capellanum, qui singulis hebdomadis celebret missas, v. gr. quatuor*: Nam etiam tunc non teneretur celebrare per seipsum, sed posset per alium; ut eadem Sacr. Congregat. Concil. respondit *in alia Sabinen.* 18. *Martii* 1684.

Capellanus, qui de mente testatoris quotidie per 5
se ipsum celebrare tenetur, semel in hebdomada per alium poterit celebrare Sacr. Congreg. Concil. *in Comens.* 10. *Martii* 1623. *arg. cap.* Significatum 11. *de
præb* Obligatio enim quotidie per se celebrandi inho- 6
nesta & illicita censeri debet; Rota *Roman. part.* 1. *re-
cent. decis.* 496. *num.* 7. Immo volunt Doctores, quod 7
capellanus obligatus ad quotidie celebrandum per se ipsum personaliter, nedum semel in hebdomada possit celebrare per alium, sed etiam titulo honestatis, vel reverentia Sacramenti, aut alia justa causa, possit aliquoties, & etiam semel in hebdomada abstinere à celebratione, absque eo quod faciat tali die celebrare per alium, maxime si obligatio quotidie celebrandi sit mere personalis ad ipsius capellani personam directam, ut cum multis tenemus etiam nos *verb.* Missa *art.* 3. *n.* 14. *& sequent.* afferendo ibi varia decreta Sacr. Congregat. Concil. ad hoc facientia, & expresse tenet Monacell. *tom.* 3. *in appendice ad formul. instructione* 5. *pro adimplemento onerum missarum num.* 11. *& hoc ex cap.* Significatum 11. *de præb.* & juxta decretum circa hoc edi-
tum ab Eminentissimo Petruccio in visitatione domus Pa- 8
trum Ministrorum Infirmorum Magdalenæ Romæ approbatum à Sacr. Congr. Visitationis apostolicæ *sub die* 18. *Junii* 1697. in quo sic habetur: "Religiosi à superio»ribus pro tempore destinati pro celebratione missarum »sex quotidianarum pro legato, & suffragio R. P. D. »olim Vincentii Justiniani juxta reductionem obtentam »ab anno 1646. à celebratione quotidiana vacare non »possint, nisi semel tantum in hebdomada. At in diebus, »quibus vacant, pro aliis celebrare, & aliam eleemo»synam, seu stipem accipere nequaquam possint, sed »si vacare, ut supra, volunt à celebratione pro eodem »testatore, vel pro seipsis, & eorum devotione dum»taxat, poterunt semel in hebdomada celebrare, sub »pœna reiterandæ celebrationis, & restitutionis, res»pective, super quibus eorumdem religiosorum, & su»periorum conscientiam stricte oneramus." Vide *verb.* Missa *art.* 3. *num.* 10. *& seq.*

✣ Non satis apte, sed improprie *inhonesta, & illicita* vocatur sacerdotis obligatio, qua ad quotidie per seipsum celebrandum adstringatur; neque enim celebratio etiam quotidiana onus est, quod aut cum honestate pugnet, aut exequi per se non liceat. Parcendum tamen Auctori est, quod illis vocabulis nihil aliud innuere voluerit, nisi quod tanta esse nequeat celebrandi obligatio, ut ab isto onere quotidiano dispensari duplici saltem de causa non possit, scilicet ob corporis infirmitatem, & ob specialem aliquam causam honestatis, & devotionis sacrificio debitæ, quibus in casibus censeri nequit sacerdos obligatus.

Neque ferri posse videtur, quod statim subnectit, posse scilicet sacerdotem semel in hebdomada à celebanda missa abstinere, quin teneatur per alium satisfacere. Decretum enim, quod affert, ad particularem casum spectat, in quo particulares circumstantiæ occurrere debuere. Quamobrem ex ipso generalis regula statui nequit, qua permittatur generatim capellanis quinquaginta & duas missas quolibet anno contra propriam obligationem omittere. Quamobrem satius cum Cabassutio, aliisque censerem, non ultra unam in mense missam extendi posse hanc capellanorum exemptionem, ne notabiliter mutatur, & ledatur institutoris dispositio, atque voluntas. ✣

† Asserit hic R. Theologus, quod ego minus apte dicam, quod obligatio quotidie per se celebrandi *inhonesta, & illicita* censeri debet. Et tamen sunt ipsa præcisa verba Sacr. Rom. Rot. *part.* 1. *recent. decis.* 496. ubi in Summario *n.* 7. Sic præcise habet: *Onus celebrandi missas quotidie adjectum sacerdoti, ne per seipsum celebret, dicitur inhonestum, & illicitum*, & in corpore eodem *num.* 7. sic repetit: *obligatio quotidie celebrandi tamquam inhonesta, & illicita &c.* Unde si audet censura inurere ipsisima verba tam venerabilis Sacri Tribunalis, ad quod confluunt decidendæ causæ urbis, & orbis, quis modo ab ejus censuris poterit esse tutus? Aut quis & quantus Theologus hic Censor, qui videtur Sac. Rom. Rot. nec è limine salutasse?

Quo autem ad reliqua ab eo hic supra notata, vide, ultra ibi à me tradita; Monacell. *Edition. Rom.* 1709. *part.* 3. *in appendic. instruct.* 5. *pro adimplementa onerum missarum, pag.* 217. *num.* 11. *& sequent.* ubi satis ad rem. †

9 Capellanus, qui tenetur quotidie celebrare, non potest novam eleemosynam accipere, & duabus obligationibus unica missa satisfacere, nisi in fundatione expresse cautum sit, quod non teneatur sacrificium applicare; Sacr. Congreg. Concil. *in nullius celebrationis missarum* 13. *Julii* 1630. & in decretis de celebratione missarum; ubi ad quartum quæsitum respondit: *Sacerdotes diebus quibus tenentur missas celebrare ratione beneficii, seu capellaniæ, legati, aut salarii, si eleemosynas pro aliis etiam missis celebrandis susceperint, non posse eadem missa
10 utrique obligationi satisfacere.* Capellanus, qui potest per alium celebrare, non tenetur dare stipendium sacerdoti celebranti ad rationem reddituum capellaniæ; sic Sac. Cong. Conc. *in decretis de celebrat. missarum in responsione ad octavum*, ubi expresse dicit: *Satis esse, ut rector beneficii, qui potest missam per alium celebrare, tribuat sacerdoti celebranti eleemosynam congruam secundum morem civitatis, vel provinciæ, nisi in fundatione
11 ipsius beneficii aliud cautum fuerit.* Sic capellani amovibiles, qui sunt nominati, vel electi ab hæredibus testatorum ad celebrandas missas cum assignatione certi redditus juxta dispositionem testatorum, possunt assignare certam mercedem juxta morem regionis sacerdoti pro missis celebrandis, & pro se aliam partem retinere.
12 Sac. Cong. Conc. *in Neapolitana* 17. *Augusti* 1630. Ita etiam capellanus ad nutum amovibilis cum obligatione unius missæ qualibet hebdomada, cum stipendio legato, & confirmato de octo annis in octo annos, potest demandare celebrationem dictarum missarum alteri, cum eleemosyna consueta juxta morem regionis, retenta sibi parte dicti stipendii debiti capellano. Sac. Cong. Concil. *in
13 Fanen.* 7. *Sept.* 1630. Si vero reperiatur injunctum, v. g. quod celebrentur singulis annis missæ 30. S. Gregorii pro defunctis in ecclesia N. per sacerdotem eligendum à N cui solvantur pro eleemosyna scuta octo, vel decem. Capellanus sacerdos sic electus tenetur per se ipsum celebrare; nec poterit dare eleemosynam currentem alteri sacerdoti, qui præfatas missas celebret, retento sibi, quod superest, ut Sac. Cong. Concil. requisita respondit 21. *Febr.* 1688. & reproposito dubio 17. *Julii ejusdem anni* responsum confirmavit: *lib.* 38. *Decr. fol.* 89. 339. 340. & clare etiam colligitur ex decretis de celebratione missarum, ubi ad decimum quæsitum: "An sacerdotes, qui»bus aliquando offertur eleemosyna major solita pro ce»lebratione missæ, debeant dare eamdem integram elee»mosynam iis, quibus missas celebrandas committunt; an »vero satis sit, ut dent celebrantibus eleemosynam con»suetam? *Respondit*: Debere absolute tribuere integram »eleemosynam sacerdoti celebranti, nec ullam illius »partem sibi retinere posse."

14 Capellanus, cui impositum est onus, ut debeat continue singulis diebus missam celebrare, & si cessaverit eam celebrare, teneatur, v. gr solvere duos paulos pro qualibet missa non celebrata, non potest unquam vacare, nisi suppleat per alium; Sacr. Congr. Concil. 17. *Septemb.* 1695. Non tenetur tamen per alium celebrare tem-
15 pore infirmitatis non excedentis quindecim dies, ut declaravit eadem Sacra Congregatio Concilii 17. *Sep-
16 tembris* 1695. Immo *ex Concilio Provinciali Mediolan. septimo tit. de missis.* Capellanus deobligatur à celebrando, & supplendo per alium ratione infirmitatis

etiamsi per mensem integrum ægrotet: Loquitur enim ibi Concilium præcisis verbis: "Si capellanus saltem per an»num functus sit suo munere celebrandi in aliquo loco, »si etiam per mensem ægrotet, adhuc integram eleemo»synam judicio Episcopi accipere potest; & in hoc con»sentiunt Covarr. *lib.* 3. *variar. resolut. cap.* 13. Petrus de Navarr. *lib.* 2. *de restit. cap.* 2. *num.* 210. Molfesius *in Summa tract.* 6. *cap.* 1. *num.* 79. Hurtadus *de Sacrament. disput.* 4. *difficult.* 1. Fagundez *de quinque eccles. præcept. lib.* 3. *cap.* 16. *num.* 11. Gavant. *in rubric. missal. part.* 3. *tit.* 12. *num.* 18. Rodriguez *in Summa cap.* 252. *concl.* 3. Rosignol. *de Eucharistia quæst.* 11.
art. 1. *num.* 13. & alii magis communiter. Maxime si in 17
fundatione capellaniæ sit cautum, ut capellanus teneatur celebrare per seipsum. Si vero ex fundatione capellanus non teneatur celebrare per seipsum, cum talis capellanus ex decreto Sac. Congr. Concil. *in Cafalen.* 18. *Septembris* 1685. *in resp. ad* 6. numquam possit à celebratione vacare, ut videri potest *verb.* Missa *art.* 3. *n.* 20. *&* 21. ipse non teneretur per alium celebrare solum tempore infirmitatis non excedentis quindecim dies, ut declaravit eadem Sacr. Congreg. Concil. 17. *Novembris*
1695. Sacerdos autem substitutus à capellano ad cele- 18
brandum pro fundatore, si omittat celebrare causa infirmitatis per aliquot dies, non acquirit stipem missis omissis correspondentem; sed illa est eroganda alteri sacerdoti, ut celebret, vel est retinenda ab ipso capellano, si ipse per seipsum pro illis diebus celebret: & ratio est, quia sic substitutus videtur taliter computandus, ac si esset dietim conductus ad celebrandum pro testatore, potest enim ad libitum removeri à tali onere, cum sit mercenarius, deductus autem dietim ad opera de die in diem, acquirit stipem ratione operum, quæ de die in diem præstat; sicque pro diebus, quibus non præstat opera, licèt causa infirmitatis non præstet, mercedem non acquirit, ut patet in similibus; nam quod est datum ob causam, repetitur, si ex infirmitate recipientis non potuit adimpleri; *leg.* Si pecuniam *in princip. ff. de condit. causa data*; (Ad rem *lex* 5. *tit.* 4. 43. *&* 44. *tit.* 14. *part.* 5.) adeoque substitutus sic conductus, si pro aliquibus diebus non celebret, licèt causa infirmitatis non celebret, mercedem non acquirit.

† Nimis laxa visa censoribus est auctoris opinio, qua ægrotantes per mensem capellani ab onere eximuntur satisfaciendi per alios. Nam alii cum Barbosa ad decem tantum dies hanc exemptionem extendunt; nonnulli cum Azorio, & Silvestro in infirmitate quoque paucorum dierum adstringi ad satisfaciendum per alios opinati sunt; sunt qui cum Auctore ad mensem extendunt; sed media, & æquior sententia est, non ultra quindecim dies protrahi hanc libertatem posse; atque hæc opinio duplici Sacræ Congregationis Concilii decreto comprobata est, quorum alterum fuit 17. *Novembris* 1686. alterum vero 4. *Julii* 1689. Hujusmodi decreta refert Cl. Ubaldus Giraldi à S. Cajetano Cler. Regul. Scholarum Piarum *part.* 1. *Instit. Canonicar.* P. Remigii Maschart. à S. Erasmo *p.* 265. *à num.* 7. neque nos proferemus in *verb.* Missa. †

Capellanus Episcopi, qui cum eo recitat officium, de- 19
bet se illi conformare. Sacr. Congreg. Rituum 11. *Julii*
1605. Capellanus eligendus ab Episcopo pro tempore, 20
non est amovibilis, neque manualis, sed perpetuus. Sacr.
Congreg. Concil. *in Gravien.* 6. *Decembris* 1645. Ca- 21
pellani ecclesiæ cathedralis, qui sunt membra ecclesiæ, debent incedere in processionibus, & sedere in choro immediate post Canonicos; nec inter eos debent interponi rectores ecclesiarum aliarum, etiam prætextu Doctoratus; Sac. Congreg. Rituum *in Turritana* 1. *&* 27. *Julii* 1601. *& in Terulen.* 20. *Decembris ejusdem* 1601. &
capellanus præsbyter prius ordinatus, debet præcedere 22
capellano postea ordinato, licèt ultimò ordinatus prius acceperit possessionem capellaniæ. Sacr. Congr. Rituum
in Novarien. 16. *Julii* 1605. Non potest Episcopus præ- 23
cipere capellanis capellarum campestrium regularium, ne missas celebrent antequam celebretur missa ecclesiarum parochialium; Sacr. Congreg. Concil. *in Tarvisina ad
cap.* 8. *sess.* 7. *de reform.* 17. *Aprilis* 1649. Capellanus 24
non potest cogi ab Episcopo, ut celebret certa hora,

BIBLIOTECA CENTRAL UANL

quando in fundatione hoc non reperitur injunctum. Sac.
25 Congreg. Concil. *in Pisaur. 6. Aprilis* 1647. Posset ta-
men Episcopus capellanum adstringere (non censuris)
ad providendum de proprio paramenta, ut respondit Sa-
26 cr. Congreg. Episcop. *in Surret.* 11. *Aprilis* 1589. Ca-
pellanus semel examinatus, & approbatus quoad scien-
tiam ab Ordinario, nulli examini exinde de scientia sub-
jici debet. Sac. Cong. Episc. & Regul. 17. *Julii* 1615.
27 Nec hæres, nec executor testamentarius, neque Episco-
pus, potest in erectione capellaniæ, seu beneficii simpli-
cis injungere capellano onus residentiæ, quod testator
non injunxit, neque addere, quod capellanus pro tempo-
re per se ipsum missas celebret, neque alio modo testato-
ris voluntatem immutare. Sacr. Congreg. Concil, *in Vi-
terbien.* 21. *Januar.* 1698. *in Mexicana* 16. *Maji* 1699.
28 *& in Derthonen.* 4. *Junii* 1701. Capellanus confraterni-
tatis non potest suo arbitrio sine expressa licentia Epis-
copi processiones facere. Sac. Cong. Rituum *in Meli-
29 tens. Galatii* 4. *Mart.* 1606. Et si non adsit licentia Epis-
copi, non potest illas facere sine licentia parochorum,
per quorum territorium transeundum est. Sacr. Congr.
Rituum 10. *Decembris* 1703. *in resp. ad vigesimum se-
30 cundum.* Nec potest capellanus confraternitatis in proces-
sionibus extra propriam ecclesiam deferre stolam. Eadem
Sacr. Congreg. 10. *Decembris* 1703. *in respons. ad* 23.
31 Capellani confraternitatum non debent ab Episcopo sine
causa amoveri reluctantibus confratribus. Sac. Congreg.
32 Episcop. *in Forosempr.* 3. *Octobr.* 1692. Alia de istis ca-
33 pellanis, vide *verb.* Confraternitas. Capellanus quo tem-
pore, loco, seu ecclesia, vel altari debeat celebrare mis-
sam, & pro quo debeat applicare, & quid possit quoad
reductionem, satisfactionem, eleemosynam, & alia; vi-
de *verb.* Missa, *ubi late de omnibus.*

34 Capellanus habens obligationem inhabitandi domum
à fundatore ad id relictam instructam supellectilibus, &
mobilibus necessariis, tenetur omnimode ibi inhabitare,
& residere ad formam testamenti. Sac. Congr. Conc. *in
Aquilana capellaniæ* 19. *Maji* 1733. *in respons. ad pri-
mam dubit.*

35 ☞ De amotione capellani non infrequens controver-
sia est. Porro si capellania sit laicalis, seclusa contraria
voluntate fundatoris, potest capellanus ab eo, qui jus
habet ipsum destinandi, pro arbitrio, & sine ulla causa
amoveri; Cardin. de Luc. *de benefic. discurs.* 80. *n.* 17.
& sequent. Leon. *de offic. capellan. quæst.* 5. *sect.* 16.
num. 251. Rot. *in Leodien. capellaniarum super bon. ju-
re* 27. *Februar.* 1719. §. Ea moti, *& sequent. cor. bon.
mem. Foscar. confirmata* 28. *Jun.* 1720. §. Pro eo vero,
cor. eod. & 12. *Jun.* 1722. §. Validitate, *cor. clar. mem.
Corio*; *in civitatis castelli capellaniæ* 15. *Januar.* 1754.
§. 10. *& sequent. &* 29. *Aprilis ejusdem anni* 1744.
§. 5. *cor. bon. mem. Vicecom. &* 28. *Jun.* 1745. §. 5. *cor.
bon. mem. Lan. & in Firmana capellaniæ* 6. *Jun.* 1746.
§. 2. *cor. bon. mem. Vicecom.*

36 Potest tamen is, qui pollet jure hoc destinandi capel-
lanum, renuntiare facultati huic amovendi, vel expres-
37 se, vel tacite. Quando vero successor teneatur, nec ne,
stare facto antecessoris; vide *in superiori additione ad
verb.* Capellania *num.* 8.

38 Quod si capellania sit ecclesiastica, nequit cappella-
nus amoveri. Num autem in ejus erectione possit ab Epis-
copo approbari conditio, qua fit potestas patrono ipsum
39 amovendi, magna quæstio est. Ejus vero solutio inde
pendet, an perpetuitas sit de essentia, nec ne, capellaniæ
ecclesiasticæ; nam Episcopus etsi in limine fundationis
approbare valeat conditiones juri contrarias; minime ta-
men approbare potest conditiones essentiæ capellaniæ ec-
clesiasticæ repugnantes. In additione autem ad *verb.* Be-
neficium *art.* 1. *num.* 5. dictum est, quod Rot. *in Caser-
tana beneficii* 28. *Jun.* 1745. §. 8. *cor. clar. mem. Mill.*
in medio reliquit, utrum perpetuitas sit de essentia eccle-
40 siasticæ capellaniæ. Ad id supremum tribunal *in Fanen.
juris nominandi* 2. *Jul.* 1745. *cor. Reverend. P. D. Bus-
sio Decano* firmavit, posse conditionem hanc ab Episco-
po in limine fundationis approbari. Et quod summopere
notandum est, agebatur in casu illius decisionis de ca-
pellano, cui incumbebat cura animarum.

De capellano, qui ad vitandam dismembrationem 41
parochiæ, solet constitui ad coadjuvandum parochum,
quæritur etiam, utrum sit perpetuus, an amovibilis? Es-
se amovibilem ex justa causa, definivit Rota *in Bononien.
amovibilitatis capellani* 31. *Januar.* 1727. *cor. clar.
mem. Corio*, ubi quod si Capellanus hic initio suæ pos- 42
sessionis acceptasset conditionem amovibilitatis ad nu-
tum, posset ad nutum amoveri. Monet vero idem sacrum
Auditorium in hac ipsa decisione, quod in capellania
perpetua acceptatio conditionis amovibilitatis ad nutum
initio possessionis nihil operatur. Num capellanus cura- 43
tus ad nutum amovibilis à patrono inscio, & non certio-
rato Episcopo, amoveri queat? expendit Rota *in Commen.
Loci Furculæ* 27. *Januar.* 1730. *cor. bon. mem. Ratto in-
ter impressas decis.* 274. *tom.* 3.

Si in fundatione alicujus capellaniæ dictum sit, quod 44
præsentetur capellanus, qui intra annum possit ascende-
re ad ordinem sacerdotalem, initium anni desumi debet
non ab institutionis, & possessionis die, sed à die præ-
sentationis, ut firmavit Rota *in Majoricen. beneficii* 13.
Aprilis 1742. *cor. clar. mem. Millin.* ubi quoad hoc con-
trariæ auctoritates procedunt in promotionibus sacerdo-
tum ad dignitates, & canonicatus ad præscriptum juris. ☜

CAPELLANUS MONIALIUM.

SUMMARIUM.

1 *Capellani monialium debent esse maturæ ætatis,
non autem juvenes.*
2 *Unde non obstante quod moniales jus habeant no-
minandi capellanum, potest illum Episcopus ex
justa causa rejicere.*
3 *Immo si Episcopus ipse dare velit monialibus capella-
num juvenem, potest Abbatissa illum non recipere.*
4 *Ubi tamen senes, & provecti de facili non inveniun-
tur, ut in civitatibus, & locis parvis, relinquitur
prudentiæ Episcopi, ut etiam juvenes bene perpen-
sis loci, & facti circumstantiis possit admittere,
dummodo ornati sint bonis moribus, & apud om-
nes sint bonæ famæ.*
5 *Removentur etiam quicumque capellani monialium
vitæ dissolutæ, maxime si contrahant amicitias,
& mittant munera monialibus.*
6 *Regulares non possunt esse cappellani monialium, nisi
propter penuriam presbyterorum secularium.*
7 *Capellani monialium debent esse amovibiles, non esse
autem perpetui, & intitulati.*
8 *Quando tamen moniales sunt in quasi possessione præ-
sentandi eorum capellanum ad vitam, Episcopus non
debet innovare; sed suorum jurium monumenta ad
Sacram Congregationem mittere.*
9 *Cappellanus in ecclesiis monialium regularibus sub-
jectarum approbatur à superiore regulari.*
10 *Ceteri vero presbyteri seculares, qui advocantur pro
celebratione missarum in ecclesiis monialium, possunt
ab Episcopo prohiberi, ne accedant, quamvis monia-
les exemptæ sint, aut regularibus subjiciantur.*
11 *Cappellanus monialium potest missam celebrare de
Sancto, cujus officium ab ipsis monialibus celebra-
tur in choro, missali tamen romano, in quo si mis-
sa particularis de eodem Sancto non adest, sumi-
tur de communi.*
12 *Et idem dicendum est quoad recitationem officii.*
13 *Capellanus monialium non debet alium presbyterum
substituere sine licentia Episcopi, sive Vicarii ge-
neralis, in casu impedimenti.*
14 *Capellanus secularis de licentia confessoris monia-
lium potest Eucharistiæ sacramentum ministrare.*
15 *Capellani ecclesiarum exemptarum amoveri non de-
bent ab Episcopo sine causa.*
16 *Addit. ex aliena manu*, ad num. 20.

Capellani monialium debent esse maturæ ætatis, non 1
autem juvenes, quia in senioribus præsumitur major pro-
bitas, *cap.* Si officia 2. *dist.* 19. & morum gravitas; *cap.*
2 Porro 6. *dist.* 84. Unde non obstante, quod moniales jus
habeant nominandi capellanum, potest illum Episcopus
ex juxta causa rejicere, puta si sit junior; Sacr. Congreg.
Episcop. *in Bononien.* 31. *Maji* 1602. *&* 29. *Novembris*
3 1605. Immo si Episcopus ipse dare velit monialibus ca-
pellanum juvenem, potest Abbatissa illum non recipere;
Sac. Cong. Episc. *in Messanen.* 19. *Decembris* 1602.
4 Ubi tamen senes, & provecti de facili non inveniun-
tur, ut in civitatibus, & locis parvis, relinquitur pru-
dentiæ Episcopi, ut etiam juvenes, bene perpensis loci,
& facti circumstantiis, possit admittere, dummodo or-
nati sint bonis moribus, & præditi religiosis qualitati-
5 bus, & apud omnes sint bonæ famæ. Removentur enim
quicumque capellani monialium vitæ dissolutæ, maxime
si contrahant amicitias, & mittant munera monialibus;
Sacr. Congreg. Episcop. *in Terracin.* 10. *Januar.* 1652.
& 10. *Mart.* 1645. Vel se ingerant ultra eorum officium;
6 eadem Sacr. Cong. 25. *Jun.* 1647. Regulares non pos-
sunt esse capellani monialium, ut declaravit, & censuit
Sacr. Congreg. Episcop. & Regul. *in Sulmon.* 17. *April.*
1604. nisi propter penuriam presbyterorum secularium.
7 Modo regularis sit ætate simul, ac moribus gravis, & ha-
beat consensum suorum superiorum, nec tractet cum mo-
nialibus, prout resolvit eadem Sacr. Congreg. Episcop.
& Regul. *in Parmes.* 14. *Julii* 1607. Capellani monia-
lium debent esse amovibiles, non autem perpetui, seu
intitulati; Sacr. Congreg. Episcop. *in Brixien.* 18. *Jul.*
8 1692. Quando tamen moniales sunt in quasi possessione
præsentandi eorum capellanum ad vitam, Episcopus non
debet innovare, sed suorum jurium monumenta ad Sa-
cram Congregationem mittere; Sacr. Congreg. Episcop.
in Licien. 21. *Octobr.* 1577.

9 Capellanus in ecclesiis monialium regularibus sub-
jectarum approbatur à superiore regulari; Sac. Congr.
Concil. *in Hieracen. Visitat.* 26. *Januar.* 1692. *in res-
pons. ad nonum*; & tenet Monacell. *tom.* 1. *tit.* 11. *for-
10 mul.* 23. *num.* 4. Ceteri vero presbyteri seculares, qui
advocantur pro celebratione missarum in ecclesiis monia-
lium, possunt ab Episcopo prohiberi, ne accedant, quam-
vis moniales exemptæ sint, aut regularibus subjiciantur;
quia talis accessus pertinet ad custodiam clausuræ, super
qua Episcopus invigilat, & jurisdictionem indiscrimina-
tim exercet, ut respondit Sac. Congreg. *in dict. Hiera-
11 censi in respons. ad septimum.* Capellanus monialium
potest missam celebrare de Sancto, cujus officium ab ip-
sis monialibus celebratur in choro, missali tamen roma-
no, in quo si missa particularis de eodem Sancto non
adest, sumitur de communi; Sacr. Rituum Congr. *in
Austriæ Osciponti* 22. *Decembris* 1612. & eadem Sacr.
Congreg. Rit. 20. *Novembris* 1628. *apud Nicolaum lu-
cubrat. Canon. lib.* 3. *tit.* 1. *de vita & honestate cleric.*
& Gavant. *in Manual. Episcop. verb.* Monialium cura
12 spiritualis *num.* 33. Idem dicendum quoad recitationem
13 officii; vide *verb.* Officium *art.* 3. *num.* 76. Capellanus
monialium non debet alium præsbyterum substituere sine
licentia Episcopi, sive Vicarii generalis, in casu impe-
dimenti; Monacell. *tom.* 1. *tit.* 11. *form.* 23. *numer.* 7.
14 Capellanus secularis de licentia Confessoris monialium
potest Eucharistiæ sacramentum ministrare; sicut enim
cum licentia Sacristæ potest in monasteriis mendicantium
simplex sacerdos secularis dictum sacramentum adminis-
trare, id ipsum poterit in ecclesiis monialium de licentia
Confessoris earumdem, stante communicatione privile-
giorum; Tamburin. *de jure Abbatissar. disput.* 15. *q.* 3.
15 *num.* 2. Capellani ecclesiarum exemptarum amoveri non
debent ab Episcopo sine causa; Sacr. Congreg. Episcop.
& Regul. 25. *Octobris* 1602. Immo generaliter nullus
capellanus, licèt amovibilis, amoveri debet sine causa;
eadem Sacr. Congreg. *in Sulmonen.* 14. *Maji* 1655. *&*
16. *Maji* 1653.

16 ☞ Capellanus monialium exemptarum, excluso pa-
rocho, omnia sacramenta etiam in articulo mortis ipsis
administrat, ita ut loco parochi habeatur; Tambur. *de
jure Abbatiss. disput.* 34. *quæst.* 4. *per tot.* Pellizar. *de
monial. cap.* 9. *quæst.* 8. *num.* 15.

17 Num idem obtineat quoad moniales non exemptas?
Tenet Tambur. *loc. mox cit.* quod Episcopus monialibus
sibi subjectis soleat etiam destinare capellanum, qui vice
parochi fungatur. Verum non aliter amittenda est hæc 18
Tamburini opinio, quàm si consuetudo, eaque jam præ-
scripta, Episcopo adstipuletur. Seclusa namque consue- 19
tudine, non est cur Episcopus in præjudicium parochi
possit destinare hunc capellanum, qui parochi vice fun-
gatur. Moniales enim non exemptæ de jure communi sunt 20
parochis subjectæ, ut non diffitetur ipse Tamburinus, &
tradunt Abb. *in cap.* Dilectus *num.* 17. *de stat. Monach.*
Azor. *institut. moral. part.* 1. *lib.* 13. *cap.* 9. *quæst.* 4.
Pellizar. *ubi supra.* ☜

CAPELLANUS MILITUM, seu missionarius Exercitus, vel castrensis.

SUMMARIUM.

1 *Capellani militum, seu missionarii exercitus, vel
castrenses in casibus, in quibus non adsit Breve
apostolicum aliter disponens, debent approbari ad
Ordinario loci, non autem à capellano majori regio.
Immo dato quod adsit Breve apostolicum, est bene,
& caute perpendendum, an fuerit personale conces-
sum alicui Regi, vel limitatum pro aliquo regno.*
2 *Sacra Congregatio Episcoporum pluries decrevit,
quod capellani militum sint approbandi ab Ordinario
loci, & non à majori Pœnitentiario regio.*
3 *Alioquin confessiones, & matrimonia nulla erunt.*
4 *Quæ Sacra Congregatio etiam declaravit hujusmodi
capellanos non habere jurisdictionem in Clericos.*
5 *Regii capellani majores non possunt prætendere, ut
omnes capellani, vulgo nuncupati* delli Presidj, è
Fortezze, *sint exempti à jurisdictione Episcoporum
Diœcesanorum, & subjecti suæ jurisdictioni.*
6 *Regii capellani majores ex Brevi Clementis VIII.
concesso Regi Philippo habent solummodo executio-
nes spectantes ad personas, non ad loca: Nec in
dicto Brevi legitur, quod ipsi possint eligere per-
sonas ad audiendas confessiones, & alia sacra-
menta administranda, nisi ex approbatis ab Ordi-
nario.*
7 *Adducuntur variæ responsiones Sacræ Congregatio-
nis Concilii ad dubia ei proposita occasione cujus-
dam Brevis apostolici concessi Archiepiscopo Me-
chliniensi pro exercitu in Flandria.*
8 *Adducitur resolutio ejusdem Sacræ Congregationis
Concilii in responsione ad dubium ei propositum in
una Mediolanensi pro matrimonio contracto à milite
in statione degente coram capellano sui Tertii.*
9 *Adducitur alia resolutio ejusdem Sacræ Congrega-
tionis Concilii in una Dertonensi pro quodam matri-
monio celebrato coram capellano Militiæ equestris in
terra Vogheræ.*
10 *Afferuntur variæ resolutiones Sacræ Congregationis
Concilii in dubio jurisdictionis capellanorum exer-
citus occasione militum à variis Germaniæ parti-
bus in Italiam irrumpentibus.*
11 *Afferuntur variæ aliæ resolutiones ejusdem Sacræ
Congregationis Concilii in una Casalensi, quoad
potestatem capellani militum circa assistentiam
præstandam matrimoniis contrahendis in eorum re-
giminibus existentibus.*
12 *Matrimonia contracta coram capellanis exercitus à
militibus degentibus in castris, & stationibus hyber-
nis, vel æstivis; aut in expeditione, etiam cum mi-
litaribus fœminis, sine licentia Ordinarii loci, vel si-
ne speciali facultate Sedis apostolicæ, nulla sunt.*
13 *Matrimonium contractum à viro catholico cum mu-
liere pariter catholica coram ministro catholico, est
nullum.*
14 *Ad uberiorem notitiam consimilium capellanorum ju-
vat adducere novissimam resolutionem ejusdem Sa-*